

Hyvinvoinnin polut ammatillisen koulutuksen reformissa

Elise Virnes
24.5.2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Osaaminen ja koulutus hallitusohjelmassa

Kymmenen vuoden tavoitteet (10 – 20 vuotta)

- Suomi on maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta.
- Suomalaisten osaamis- ja koulutustaso on noussut, mikä tukee suomalaisen yhteiskunnan uudistumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa.
- Suomi on koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa.

Hallituskauden tavoitteet (3 – 4 vuotta)

- Oppimisympäristöjä on modernisoitu, digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia hyödynnetään oppimisessa.
- Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt. Koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän välinen vuorovaikutus on lisääntynyt.
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun.
- Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys on lisääntynyt ja koulutusviennin esteet on purettu.

Kärkihankkeet

1. Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin

2. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi

3. Nopeutetaan siirtymistä työelämään

4. Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta

5. Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä

6. Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan

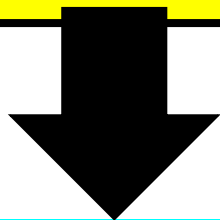
Miksi reformi tarvitaan?

Toimintaympäristö muuttuu nopeasti ja laajamittaisesti.

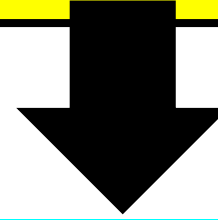
Osaamistarpeet muuttuvat, kasvavat ja moninaistuvat.

Koulutukseen käytettävissä olevat resurssit pienenevät pysyväisluonteisesti.

Muuttoliike ja ikääntyminen muuttavat koulutustarpeita.

**Vähemmällä tehtävä
enemmän**

**Vaikuttavuus- ja tehokkuusloikka
(= uudet ajattelu- ja toimintatavat)**

Mitä tavoitellaan?

- Vaikuttavampaa, nopeampaa, oikea-aikaisempaa ja joustavampaa vastaamista työ- ja elinkeinoelämän ja yksilöiden muuttuviin osaamistarpeisiin työuran eri vaiheissa ja rakennemuutostilanteissa
- Siirtymistä tarjontalähtöisyydestä kysyntälähtöisyyteen - osaamistarpeet osaamisen kehittämisen lähtökohtana
- **Uusia, joustavia ja asiakaslähtöisiä osaamisen kehittämispolkuja**
- **Tehokkaampia ja laadukkaampia osaamisen kehittämisprosesseja**
- Parempaa laatua ja vaikuttavuutta
- Vahvempaa työelämäyhteistyötä
- Vahvaa roolia työ- ja elinkeinoelämän kehittämisessä ja innovaatiotoiminnan tukemisessa

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi

- Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä.
- Uudistetaan koulutuksen rahoitusta ja rakenteita jatko-opintokelpoisuus säilyttäen.
- Huolehditaan alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta.

osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys, tuloksellisuus, tehokkuus, vaikuttavuus, laatu

Ammatillisen koulutuksen reformi

- Tavoitteena on parantaa työmarkkinoille tulevien sekä siellä jo olevien osaamisen kehittämistä työelämän vaatimusten mukaisesti.
 - Uudistus valmistellaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja se tulee voimaan v. 2018.
- Ammatillisen koulutuksen reformissa:
 - Poistetaan koulutuksen päällekkäisyyksiä, mm. yhdistetään lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja aikuiskoulutuksesta yhdeksi laiksi, jossa lähtökohtana on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys.
 - Kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriöön, ml. tutkintoon johtava työvoimapoliittinen koulutus.
 - Yhtenäistetään ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja ohjaus: yhdistetään ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen, oppisopimuskoulutuksen sekä työvoimakoulutuksen rahoitusjärjestelmät yhdeksi kokonaisuudeksi.
 - Rahoitus budjettiperustaiseksi v. 2018 alkaen (eli luovutaan kustannuspohjista).
 - Lisätään toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden painoarvoa koulutuksen järjestäjien rahoituksessa ja puretaan sääntelyä.
 - Rahoitus koostuu jatkossa perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksesta sekä strategiarahoituksesta.

Ammatillisen koulutuksen reformi, jatkuu...

- Uudistetaan ammatillista tutkintojärjestelmää laaja-alaistamalla tutkintoja ja vähentämällä niiden määrää sekä keventämällä sääntelyä ja hallintoa. Jatkossa yksi näyttöperusteinen tutkinnon suorittamistapa, joka on riippumaton osaamisen hankkimistavasta.
- Uudistetaan opiskelijavalintoja ja hakupalveluja. Yhteishakua täydennetään jatkuvalla haulla.
- Käynnistetään järjestäjäjärakenteen kehittämisohjelma: uudistetaan järjestäjäjärakenteita ja toimintaprosesseja vapaaehtoisuuden pohjalta. Tavoitteena on turvata järjestäjäverkon palvelukyky ja alueellinen kattavuus.
- Kehitetään ja digitalisoidaan koulutuksen järjestäjien toimintaprosesseja ja oppimisympäristöjä. Käynnistetään kehittämisohjelma, jonka tavoitteena ovat osaamisperusteiset ja asiakaslähtöiset toimintaprosessit ja keventynyt hallinto.
- Lisätään ja monipuolistetaan työpaikalla tapahtuvaa opiskelua ja erityisesti nuorten oppisopimuskoulutusta mm. keventämällä sen hallintoa sekä parannetaan työpaikalla tapahtuvan opiskelun laatua.
- Otetaan käyttöön koulutussopimusmalli, selvityshenkilöiden ehdotus: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2016/liitteet/okm8.pdf?lang=fi>.
- Parannetaan työttömien koulutuksen ja omaehtoisen koulutuksen työelämävastaavuutta, yhteistyötä ja synergiaa.
- Kehitetään ja otetaan käyttöön digitaalisia palveluita ja oppimisympäristöjä sekä vahvistetaan opetushenkilöstön osaamista.

Reformin aikataulu

- Reformin seurantaryhmä toiminnassa (edustettuina 35 tahoa)
- Rakenteellisen kehittämisen ohjelmaa ja muita kehittämishankkeita (mm. tulosohjauspilotit) valmistellaan -> käynnistyvät kevään aikana
- Rahoitusuudistuksen 1. vaiheen säädösmuutokset koskien vuoden 2017 säästöjä viimeistään vuoden 2017 TA-esityksen yhtyeessä (syksy 2016).
- Toiminta- ja rahoituslakiesitykset lausuntokierrokselle marraskuussa 2016
- Toimintalaki- ja rahoituslaki HE:t Eduskunnalle tammikuussa 2017
- Uusien järjestämislupien valmistelu käynnistyy keväällä 2017 ja päätökset tehdään syyskuuhun mennessä – EI yleistä hakukierrosta, vaan tehdään uusien säädösten pohjalta.
- Asetusten valmistelu käynnistyy helmikuussa 2017 ja valmistuu kesäkuussa
- Uudistettu lainsäädäntö voimaan 1.1.2018

Tutkintojärjestelmä

- Työ- ja elinkeinoelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin vastataan
 - tutkintojärjestelmän puitteissa (tutkinnot ja tutkinnon osat) sekä
 - ei-tutkintotavoitteisilla osaamiskokonaisuuksilla
 - Valmentavilla koulutuskokonaisuuksilla tuetaan nopeaa siirtymistä tutkintotavoitteiseen koulutukseen
- Tutkintojärjestelmään kuuluu kolme tutkintotyyppiä: ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot - tutkinnot ovat osaamisperusteisia.

Tutkintojärjestelmä jatkuu..

- Ammatillisten tutkintojen, erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen määrää vähennetään yhdistämällä niitä laaja-alaisemmiksi kokonaisuuksiksi. Tutkinnot rakennetaan siten, että ne mahdollistavat erikoistumisen työelämän tarpeiden mukaisesti.
- Kaikille ammatillisille tutkinnoille luodaan yhtenäiset mitoitusperusteet. Kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa on käytössä osaamispisteet samassa aikataulussa tutkintojen uudistamisen kanssa (viimeistään 1.1.2019 alkaen). Työelämän ohjausryhmän esitykset ammatti- ja erikoisammattitutkintojen mitoitukseksi valmistuvat keväällä 2016.

.. jatkuu..

- Tutkinnoille määritellään muodostumissäännöt, jotka mahdollistavat tutkinnon osien joustavan yhdistelyn työelämän tarpeiden mukaisesti.
- Yhteiset tutkinnon osat ovat kaikille pakollisia ammatillista perustutkintoa suorittaville opiskelijoille.
 - henkilökohtaistamisen yhteydessä arvioidaan, tunnustetaan ja tunnustetaan mahdollinen aiempi osaaminen
 - kohtuullisuusharkinta
 - osaamispisteiden määrä vakio!

Tarvitaan sekä ajattelutavan että toiminnan muutosta

- **Opiskelijan osaaminen ja sen kehittymisen tuki keskiöön**
- Opetus(aika)keskeisestä ajattelusta oppimiskeskeiseen ja opiskelijälähtöiseen ajatteluun → oppimistulokset
- Määrällisestä ja ajalla mitattavasta suorittamisesta osaamisen kerryttämiseen
- Ryhmille tarjottavasta ”standardiannoksesta” yksilölliset valinnat mahdollistavaan ”seisovaan pöytään”
- ”Kaikki kurssille varmuuden vuoksi” -ajattelusta aitoon osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen (kertyneen osaamisen dokumentointi tärkeää) ja henkilökohtaisiin polkuihin
- Alituisesta arvioimisesta osaamisen kertymisen ja opiskelijan vahvuuksien tukemiseen sekä ammattitaidon olemassaolon ja laadun varmistamiseen
- Erilaiset oppimisympäristöt ja opetusteknologian mahdollisuudet käyttöön, liikkuvuus tavaksi hankkia osaamista ja osaamispisteitä

Osaamisen osoittaminen ja arviointi

- Siirrytään yhteen näyttöperusteiseen ja osaamisen hankkimistavasta riippumattomaan tapaan suorittaa ammatillinen tutkinto.
- Koulutuksessa keskitytään henkilökohtaistamisprosessissa määritellyn osaamistavoitteen saavuttamiseksi **puuttuvan osaamisen hankkimiseen**.
- Osaaminen osoitetaan kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa yhdenmukaisella tavalla näyttämällä se **pääsääntöisesti työelämässä käytännön työtilanteissa**.
- Otetaan kaikessa ammatillisessa koulutuksessa käyttöön yhtenäinen henkilökohtaistamisprosessi, joka soveltuu kaikille ammatillisen koulutuksen asiakkaille.
- **Säädetään osaamisen tunnustaminen koulutuksen järjestäjän velvollisuudeksi.**

Osaamisen osoittaminen ..

- Henkilökohtaistamisprosessissa
 - valitaan opiskelijalle soveltuva tutkinto, tutkinnon osat tai muut osaamiskokonaisuudet,
 - tunnistetaan ja tunnustetaan olemassa oleva osaaminen,
 - suunnitellaan tarvittavan osaamisen hankkiminen ja osaamisen osoittaminen ja arviointi sekä
 - tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat tukitoimet ,
 - laaditaan jatkosuunnitelma
 - ja arvioidaan henkilökohtaistamisprosessin toimivuutta prosessin parantamiseksi.

Hyvinvointi reformissa

- ammatillisen koulutuksen tarkoitus ja tavoitteet
- ohjaus
- opiskeluhuolto; soveltamisala
- asuntolatoiminta
- osallisuus, opiskelijakunnat
- yhteisöllisyys – yksilölliset opintopolut

KIITOS

JA HYVÄÄ VOINTIA!